

SUOMEN SOVITTELUFOORUMI - FINLANDS FORUM FÖR MEDLING - FINNISH FORUM FOR MEDIATION

Suomen Sovittelufoorumin toimintasuunnitelma vuodelle 2023

Suomen Sovittelufoorumi (SSF) ry on perustettu vuonna 2003 ja viety yhdistysrekisteriin 11.3.2005. Vuosi 2023 tulee olemaan yhdistyksen 20. toimintavuosi.

SSF:n:

- **Visio:** Suomalainen yhteiskunta muuttuu ja vaikuttaa niin, että yksilöt ja yhteisöt käyttävät sovittelua yleisenä konfliktin ratkaisumenetelmänä.
- **Missio:** Suomen Sovittelufoorumi (SSF) edistää sovittelun käyttämistä ristiriitojen ja konfliktien ratkaisussa.
- **Strategia:** Päämääräänsä SSF edistää kouluttamalla, vaikuttamalla, tiedottamalla ja yhteistyössä muiden sovittelun toimijoiden kanssa kokoamalla yhteen sovittelun asiantuntemusta ja osaamista. Toimintaa ja yhteistyötä kehitetään sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Yhdistyksen 20. vuotisjuhlavuonna 2023 visioon, missioon ja päämäärään pyritään seuraavilla toimintatavoilla:

Organisaatio

- Hallitus ja asiantuntijat sekä jäsenistö vaikuttavat vaikuttaja-, päättäjä ja yhteistyötahoihin, jotta sovittelun tunnettuus lisääntyy.
- VERSO-ohjelma tuottaa perustoimintanaan restoratiivisen lähestymisen ja käytäntöjen koulutuksia valtakunnallisesti yhteistyössä opetus- ja varhaiskasvatustahojen kanssa varhaiskasvatyksiköissä, kouluilla ja oppilaitoksilla. Lisäksi VERSO-ohjelman asiantuntijuus ja koulutukset ovat erittäin kysytyjä kotimaisella (mm. puolustusvoimat, seurakunnat, urheiluseurat) ja kansainvälisellä kentällä (mm. EFRJ:n, EU:n ja Erasmus- hankkeet), joten yhteistyötä aiheesta kiinnostuneiden tahojen kanssa jatketaan ja vahvistetaan edelleen.
- Naapuruussovittelun keskus (NSK) toteuttaa perustoimintanaan naapuruuskonfliktien ja yhteisökonfliktien sovittelupalvelua sekä tarjoaa alan toimijoille (mm. isännöitsijät, asumisneuvojat) koulutuksia. Vapaaehtoisten asukassovittelijoiden koulutusta on toteutettu viime vuosina ja uusia koulutuksia järjestetään edelleen vuonna 2023. NSK:n asiantuntijuudelle on kysyntää myös erilaisten infotilaisuuksien muodossa, jossa kutsujina toimivat erilaiset kohderyhmät, järjestöt ja toimijat (mm. Kiinteistöliitto, asukasyhdistykset, kuntien sovittelutoimistot). NSK kehittää toimintaansa kaksi kertaa vuodessa kokoontuvan, valtakunnallisista ja paikallisista asumisen toimijoista muodostuvan ohjausryhmän avulla.
- Kansainvälinen ohjelma on hakenut jatkorahoitusta useista lähteistä jatkaakseen Ulkoministeriön tuella käynnistettyä toimintaa. Jatkorahoituksen varmistuttua lähdetään implementoimaan projektia ukrainalaisten sovittelijoiden tukemiseksi, edistetään alueellista ja pohjoismaista asiantuntijavaihtoa sekä resurssien mukaan edistetään kansainvälisen yhteistyön projekteja.

- Hallitus edistää yhdistyksen varainhankintaa ja avustusten hakua erityisenä painoalueena kansainvälinen yhteistyö konfliktinhallinta ja rauhanrakentaminen sekä ihmisoikeuksien toteutuminen
- Osallistutaan kansallisten ja alueellisten seminaarien toteuttamiseen yhteistyössä sovittelun ja muiden soveltuvien toimijatahojen kanssa.
- Jatketaan toiminnan ja organisaation kasvaessa selvittelyä mahdollisuudesta saada rahoitusta mm. yhdistyksen yleisiin ja hallinnon tehtäviin
- Vahvistetaan verkostoitumista lisäämällä tunnettuutta eri rauhaa rakentavien sekä tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta edistävien tahojen kanssa kansallisesti ja kansainvälisesti
- Tarkastellaan mahdollisuutta lähteä mukaan soveltuvaan sovitteluteeman tutkimushankkeeseen.
- Vuoden 2023 aikana SSF jatkaa eri tilaisuuksien ja kokousten järjestämistä etänä ja verkossa.

Jäsenet

- Yhdistys tarjoaa jäsenille mahdollisuuden osallistua paitsi yhdistyksen sääntömääräisiin varsinaisiin kokouksiin myös yhdistyksen ja yhteistyöverkoston järjestämiin seminaareihin, webinaareihin ja koulutuksiin. Lisäksi jäsenet voivat tarjota kirjoituksia Sovittelusanomiin.
- Hallitus rohkaisee ja tukee jäseniä suunnittelemaan ja hakemaan rahoitusta hankkeisiin, joilla tuetaan sovittelutoiminnan kehittämistä ja tuottamista yhteiskunnan eri osa-alueilla
- Suunnitellaan ja toteutetaan jäseniltä, jossa kartoitetaan jäsenistön toiveita ja mahdollisuuksia tulla mukaan toimintaan.

Kannanotot

Hallitus antaa lausuntoja ja kannanottoja erilaisissa konteksteissa sovittelun merkityksestä ja edellytyksistä kansallisella, eurooppalaisella ja kansainvälisellä tasolla.

Tiedottaminen

Hallitus ylläpitää yhdistyksen kotisivuja. Sovittelusanomat toimivat sähköisenä tiedote- ja jäsenlehtenä, johon myös jäsenet voivat tuottaa kirjoituksia. Vuonna 2023 lehti ilmestyy 2-3 kertaa.

Muu kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö

Hallituksen ja yhdistyksen jäsenet osallistuvat kansallisiin ja kansainvälisiin alan konferensseihin ja seminaareihin sekä mahdollisiin yhteisjulkaisuihin ja -raportteihin.

Jatketaan yhteistyötä Diakonissalaitoksen #sovinto -ohjelman kanssa mm. toteuttamalla sovinnon rakentamisen ja sovittelun teemaan kiinnittyviä avoimia *Olohuone -webinaareja* sekä järjestämällä sovittelun koulutusta kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön puitteissa.

SSF:n osallistuu yhtenä järjestäjäorganisaationa vuoden 2023 valtakunnallisille Sovittelijapäiville, jotka toteutuvat 20.-21.4.2023. SSF:n hankkeet ja jäsenet tuottavat päiville myös omia työryhmäesityksiään.

SSF suunnittelee osallistumista Suomi Areena päiville Porissa kesäkuussa 2023

Pyritään järjestämään vuoden 2023 aikana SSF:n 20. vuotisjuhlaseminaari ja vastaanotto yhteistyössä UM:n kanssa.

Sovittelun kehittäminen

SSF:n alaisuudessa on eri hankerahoitusten turvin kehitetty ja mallinnettu työyhteisösovittelua (TYSO-hanke), varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten sovittelua (VERSO-ohjelma), naapuruussovittelua (NSK), perheasioiden sovittelua (FASPER-hanke) ja ympäristöasioiden sovittelua (SOMARI-hanke). TYSO-, FASPER-, ja SOMARI-hankkeet ovat päättyneet, mutta hankkeiden tulokset ovat laajalti käytettävissä.

VERSO-ohjelma ja Naapuruussovittelun keskus (NSK) saanee edelleen STEA:n avustusta toimintaansa vuonna 2023. Näiden hankkeiden osalta sovittelutyön kehittäminen pääsee jatkumaan näin ollen saumattomasti edellisvuosien tapaan.

Kansainvälisen ohjelman puitteissa kehitetään restoratiivisen sovittelun menetelmiä ja soveltamista, sekä tuodaan erityisesti alueellista ja eurooppalaista tutkimustietoa kehittämistyöhön. Keskeisenä tavoitteena vuodelle 2023 on pohjoismaisen rikos- ja riita-asioiden sovittelun restoratiivisuuden selvittäminen ja kehittäminen.

SSF:n alaisuudessa avustusten turvin vuonna 2023 jatkuvat hankkeet:

VERSO-ohjelma

STEA:n tukeman Suomen sovittelufoorumin VERSO-ohjelma tarjoaa edelleen varhaiskasvatusyksiköiden, koulujen ja oppilaitosten sovittelukoulutuksia hankkeen suunnitelman mukaisesti. Mentoritoimintaa kehitetään ja vahvistetaan edelleen. Tuotetaan monipuolisesti materiaalia koulutusten toteuttamiseen ja toiminnan tukemiseen. Vuonna 2023 vahvistetaan edelleen digialustalle tuotettujen verkkokurssien, digitaalisten materiaalien ja etäkoulutusten hyödyntämistä sekä erityisesti huoltajille suunnattua tiedotusta. Yhteistyössä eri yliopistojen ja muiden koulutusyksiköiden kanssa jatketaan varhaiskasvatus- sekä opetus- ja kasvatuskentän sovittelun koulutuksia. Tehdään aktiivisesti yhteistyötä kasvatus-, sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa aiempaa yhteistyötä vahvistaen. Osallistutaan kansallisille Sovittelijapäiville huhtikuussa 2023 omalla työryhmällä. Toteutetaan vuotuinen kansallinen Rönsy-seminaari marraskuussa 2023 osana European Forum for Restorative Justice -järjestön kansainvälistä RJ Week -tapahtumaa. Lisäksi VERSO-ohjelman puitteissa tehdään kansainvälistä yhteistyötä eri hankkeiden ja tahojen kanssa, esimerkkinä mm. Pohjois-Irlannin sovittelutoiminnan kehittäminen kasvatus- ja opetuskentän osalta.

VERSO-ohjelman toiminta keskittyy edelleen neljään toimintoon:

Sovittelu kouluissa ja oppilaitoksissa (Verso); Verso-toiminnan puitteissa jatketaan koulujen ja toisen asteen oppilaitosten oppilaille ja henkilökunnalle suunnattuja sovittelukoulutuksia (*Verso-koulutus*), joilla käynnistetään ja ylläpidetään vertaissovittelutoimintaa. Lisäksi toteutetaan henkilökunnalle suunnattuja syventäviä koulutuksia (*RESTO-koulutus*) restoratiivisesta lähestymistavasta ja sovittelusta. RESTO-koulutus antaa valmiudet toimia restoratiivisena sovittelijana yhteisön eri tasoissa konflikteissa, joissa osallisina voivat olla oppilaat, henkilöstön jäsenet ja huoltajatkin. *Sovittelu varhaiskasvatusyksiköissä (MiniVerso)*; MiniVerso-toiminta jatkaa sovittelutoiminnan kouluttamista ja juurruttamista varhaiskasvatusyksiköihin (mm. päiväkoteihin ja perhepäiväkoteihin). Tavoitteen mukaisesti MiniVerso-toiminnassa levitetään ja juurrutetaan sovittelutoimintaa varhaiskasvatuksen toimijoille valtakunnallisesti vahvassa yhteistyössä alueellisten varhaiskasvatuksen toteuttajien kanssa. *VERSO-ohjelman Mentoritoiminta* kokoaa VERSO-ohjelman kouluttamista yksiköiden henkilöstöstä ja oppilaista alueellisia ryhmiä, jotka kokoontuvat säännöllisesti jakamaan kokemuksia menetelmien käytöstä, koetuista onnistumisista ja

haasteista sekä toimivista käytännöistä. Ryhmään kuuluvat mentorit hyödyntävät ryhmän tukea ja antia oman yhteisönsä sekä mahdollisen mentoroitavan toisen yksikön aktivoinnissa ja kehittämisessä. Tukena mentoriryhmillä toimii VERSO-ohjelman mentoritoiminnan koordinaattori, joka antaa eväitä ryhmien kouluttamiseen, tukemiseen ja kannustamiseen sekä kokemusten ja hyvien käytäntöjen jakamiseen eri ryhmien välillä.

Naapuruussovittelun keskus

Naapuruussovittelun keskuksen toiminta on valtakunnallista ja keskus toimii aktiivisesti yhteistyössä kiinteistöyhtiöiden kanssa tarjoten sovittelupalvelua eri asuinyhteisöissä esiintyvien konfliktien ratkaisemiseen. Sovittelupalvelun lisäksi keskuksen työntekijät kouluttavat kiinteistöyhtiöiden ja näiden sidosryhmien toimijoita sovittelutoimintaan. Vuositasolla naapuruussovitteluita ja yhteisösovitteluita toteutuu noin 150 – 200 ja koulutustilauksia toteutetaan noin 10 vuosittain. Sovittelupalvelusta verkossa on kertynyt hyviä kokemuksia ja etä- sekä hybridimallin sovittelutoimintaa pyritään lisäämään. Hybridimallilla tarkoitetaan sitä, että asukkaiden kanssa toteutetaan erillistapaamiset videoyhteyksien avulla ja osapuolten välinen yhteistapaaminen kasvotusten. Näin varmistetaan sekä sovittelun laadullinen toteutus että aika- ja kustannustehokkuus. Etä- ja hybridisovittelu edistää valtakunnallista toimintaa.

Sovitteluiden restoratiivisen prosessin kehittämiseen panostetaan edelleen. Vuoden aikana jatketaan vuoden 2020 aikana aloitettua hanketta, jossa sovittelijoina käytetään vapaaehtoisia asukassovittelijoita. Tällä hetkellä asukassovittelijoita on koulutettu Helsingissä sekä Tampereella. Hanke on toteutettu aiemmin yhteistyössä kiinteistöyhtiöiden kanssa, jolloin asukassovittelijat sovittelevat pääosin kyseiseltä yhtiöltä tulleita juttuja. Tällä hetkellä etsitään yhteistyötahoja hankkeeseen myös Pohjois- ja Itä-Suomesta. Vuonna 2023 haetaan koulutukseen soveltuvia asukkaita niin Espoosta, Vantaalta kuin Helsingistä, johtuen runsaasta sovittelun työmäärästä erityisesti näissä kaupungeissa.

Asumisen toimijoille tarkoitettua mentoriohjelmaa rakennetaan ja kehitetään. Koulutuksia markkinoidaan laajemmin, muun muassa hyödyntäen valtakunnallisten toimijoiden verkostoja. Syksyllä 2022 toteutettiin ensimmäistä kertaa valtakunnallinen verkkokoulutus isännöitsijöille, jonka osallistujat tulivat lähes 10 eri paikkakunnalta ympäri Suomen. Koulutus osoittautui erittäin kysytyksi ja tarpeelliseksi, jonka vuoksi se toteutetaan jatkossa vuosittain. Pyrkimyksenä on lisätä koulutuksia ja mentorointia maantiedollisesti laajemmille alueille ja tällä tavalla varmistaa toiminnan laajentuminen ja juurtuminen. Koulutuksia tarjotaan jatkossakin sekä lähi- että verkkokoulutuksina. Naapuruussovittelun keskuksen toimintaa toteutetaan kolmikielisenä, suomen kielen lisäksi englanniksi sekä ruotsiksi. Ruotsinkielistä toimintaa kehitetään ja koulutusmateriaaleja käännetään ja luodaan.

Kansainvälinen ohjelma

SSF sai Ulkoministeriöltä rahoituksen vuodelle 2022, jonka avulla kehitettiin perusta yhdistyksen kansainväliselle ohjelmalle. Ohjelman toiminta painottui vuonna 2022 sidosryhmien ja verkostojen vahvistamiseen, projektien käynnistämiseen sekä jatkorahoituksen suunnitteluun. Lisäksi luotiin strategia, visuaalinen ilme ja nettisivut. Vuonna 2023 kansainvälistä toimintaa jatketaan projektien ja sidosryhmäyhteistyön syventämisen muodossa. Ulkoministeriön jatkorahoitus varmistuu keväällä 2023. Jatkorahoitusta on haettu Koneen säätiöltä ja Finlandssvenska kulturfondenilta. Rahoitusta haetaan Oikeusministeriöltä, kun hakukierrokset aukeavat sekä mahdollisesti myös EU:lta (mutta vasta vuonna 2023). Lopullinen kansainvälisen ohjelman suunta ja toiminnan skaala määräytyvät toteutuvien rahoitusten perusteella.

Vuonna 2023 yhteistyötä kehitetään erityisesti alueellisella ja pohjoismaisella asiantuntijatasolla. Yhteistyötä erityisesti Ruotsin, Ahvenanmaan ja Viron toimijoiden kanssa jatketaan. Yhteistyö koostuu muun muassa asiantuntijavaihdosta, vertaisoppimisesta sekä pohjoismaisen rikos- ja riita-asioiden sovittelun restoratiivisuuteen liittyvästä selvitys- ja kehitystyöstä.

Ukrainalaisten sovittelujärjestöjen kanssa toteutetaan yhteistyöprojekti ukrainalaisten sovittelijoiden tukemiseksi sekä ukrainalaisten, suomalaisten ja eurooppalaisten sovitteluverkostojen yhteistyön edistämiseksi. SSF:n projektikumppaneina toimivat kaksi ukrainalaista sovittelujärjestöä, National association of Mediators of Ukraine ja Mediation center "COMPREHENSION SPACE". Yhteensä jäseniä on tavoitettavissa heidän kauttaan noin 2500, joista aktiivisena toimii noin 180 sovittelijan ryhmä. Projekti keskittyy pääosin etänä pidettäviin restoratiivisen sovittelun koulutuksiin sekä tarjoamaan kriisi- ja traumainformoitua psykososiaalista tukea ja työnohjausta ukrainalaisille sovittelijoille.

Kansainvälinen ohjelma tähtää kansallisen ja kansainvälisen sovittelukentän lähentämiseen, jonka osalta jatketaan aktiivista asiantuntijavaihtoa edistämällä tutkimuksellista yhteistyötä sekä järjestämällä koulutuksia ja konferensseja. Toiminnan kautta kanavoidaan osaamista kansainväliseltä kentältä myös Suomeen. Vuonna 2023 tavoitteena on edistää sovittelun kansainvälisen yhteistyön foorumia. Lisäksi nuorten osallisuutta sovittelutoiminnassa vahvistava lisäprojekti on mahdollinen, joka voidaan toteuttaa resurssien mukaan.

Muut sovittelun osa-alueet:

Työyhteisösovittelun osalta työyhteisöjä rohkaistaan käynnistämään sovittelua osaksi henkilöstöhallinnon toimintoja. Restoratiivisen oikeuden arvoihin ja periaatteisiin pohjaavia työyhteisösovittelun koulutuksia jatketaan useissa yliopistoissa hallituksen jäsenten ja asiantuntijoiden toimesta. Työyhteisösovittelijoille järjestetään edelleen yhteistyössä #sovinto-ohjelman kanssa Olohuone-toiminnan puitteissa keskustelutilaisuuksia verkossa tavoitteena tukea työyhteisösovittelijoiden työtä ja osaamisen kehittymistä vertaistoiminnan pohjalta.

Kehitetään ja edistetään kansainvälisten lapsikaappausten sovittelua. Alustavat keskustelut käynnistetään ulko- ja oikeusministeriöiden sekä Kaapatut Lapset ry:n kanssa hyödyntäen kansainvälistä verkostoa (mm. MiKK)

FASPER-hankkeen perheasioiden sovittelun, rikos- ja riita-asioiden sovittelun, tuomioistuinsovittelun ympäristöasioiden sovittelun, kansainvälisen sovittelun ja yksityisen kaupallisen sovittelun osalta hallitus seuraa ja mahdollisuuksien mukaan osallistuu alalla tapahtuvaan tutkimukseen, kehittämishankkeisiin ja muuhun mahdolliseen toimintaan.

Helsingissä 28.11.2022

Suomen Sovittelufoorumin hallitus